

System antyplagiatowy w ofercie Wydawnictwa

Jednym ze standardów wydawniczych, którym podlegają publikacje w czasopismach naukowych, jest kontrola oryginalności pracy, czyli stosowanie jednego z dostępnych systemów wykrywających plagiaty i autoplagiaty. W ofercie Wydawnictwa Politechniki Łódzkiej jest dostępny Plagiat.pl – jeden z najpopularniejszych systemów antyplagiatowych w Polsce.

Poddanie się kontroli programu antyplagiatowego jest na uczelni procesem, z którym prędzej czy później zmierzy się każdy student (przed obroną pracy dyplomowej) oraz pracownik naukowy (podczas publikowania tekstów w czasopismach naukowych). Jest to nie tylko wymóg pozwalający potwierdzić oryginalność pracy autora, lecz dla instytucji odpowiadających za publikowanie prac – takich jak wydawnictwo – jest to jeden z elementów budowania systemu jakości i prestiżu jednostki.

Inspiracja, dozwolony użytek czy plagiat?

Plagiaty nie dotyczą wyłącznie

słowa pisanego, przywłaszczenie utworu może nastąpić na gruncie innych dziedzin nauki i kultury. Wyróżnia się przy tym plagiat jawny (całościowy, częściowy i cytowany) oraz plagiat ukryty (redakcyjny, adaptacyjny, współautorski i informacyjny). Zagadnienie przywłaszczania autorstwa lub wprowadzania w błąd co do autorstwa utworu jest jednak szersze i oprócz plagiatów obejmuje też kryptocyty, copywriting i ghostwriting oraz autoplagiaty.

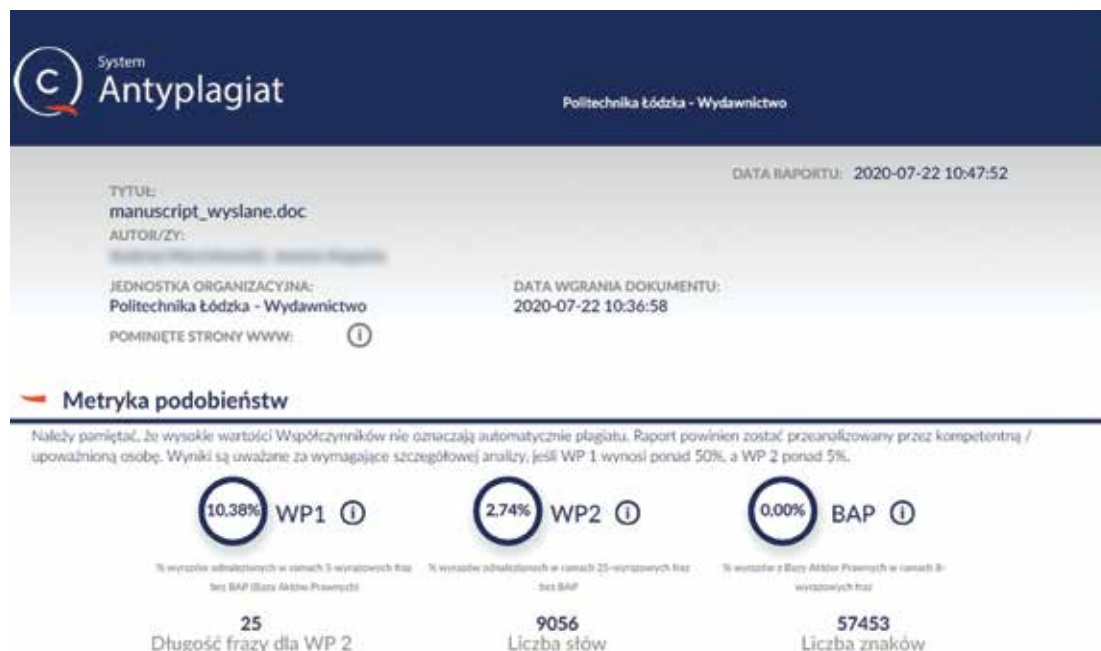
Część z nich może wynikać z niewiedzy lub niestaranności autorów, ale należy podkreślić, że plagiatu nie można popełnić nieświadomie. Dopuszcza się go

osoba, która celowo wykorzystuje całość lub fragmenty cudzego utworu jako własne. Nie sposób pominąć też prężnie działającego rynku pisania tekstów na zamówienie. Stosowanie skutecznych procedur antyplagiatowych jest tak ważne dlatego, by w porę to negatywne zjawisko wykryć i powstrzymać.

Rozwiązanie ministerialne

W odniesieniu do prac dyplomowych na uczelniach obowiązkowy jest Jednolity System Antyplagiatowy (JSA). Zgodnie z treścią art 76 ust. 4 Ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce w systemie

Fragment raportu z antyplagiatu

JSA badane są wszystkie pisemne prace dyplomowe przed egzaminem dyplomowym: licencjackie, inżynierskie, magisterskie oraz doktorskie. Bazy referencyjne, które są przeszukiwane przez system JSA to baza aktów prawnych, polski Internet i elementy światowego Internetu oraz Ogólnopolskie Repozytorium Pisemnych Prac Dyplomowych.

W swoim założeniu system JSA służy jako wsparcie pracy weryfikacyjnej promotora i to on uznaje, czy praca jest plagiatem czy też nie, posiłkując się wynikami badania pracy dyplomowej: wskaźnikiem PRP (Procentowym Rozmiarem Prawdopodobieństwa) oraz analizą poszczególnych części raportu. Do bazy nie mają jednak dostępu studenci ani naukowcy, dla których wymogiem publikacji jest przedstawienie raportu z systemu antyplagiatowego odnośnie zgłoszonego artykułu.

Rozwiązanie komercyjne

W Polsce od kilkunastu lat popularnością cieszy się Plagiat.pl – system wspomagający weryfikację oryginalności treści. Do współpracy z nim przystąpiło ponad 350 klientów, m.in. wydawnictwa, uczelnie oraz media i instytucje publiczne. Od lipca 2020 roku do systemu dołączyło również Wydawnictwo Politechniki Łódzkiej.

Plagiat.pl stosuje klarowną procedurę antyplagiatową i używa szerokich baz porównawczych:

zasobów internetu, bazy 500 tys. prac dyplomowych, bazy aktów prawnych, bazy Refbooks, zawierającej ponad 3 mln dokumentów. Dostarcza czytelnych raportów, które wskazują na źródła i rozmiar odnalezionych zapożyczeń.

Metryka podobieństw obejmuje szereg wskaźników:

- Wskaźnik podobieństwa 1 (WP1) – służy przede wszystkim do badania samodzielności językowej autora pracy i określa, jaką część badanej pracy stanowi frazy o długości 5 wyrazów lub dłuższe. Powinno wynosić mniej niż 50%.
- Wskaźnik podobieństwa 2 (WP2) – służy do wykrywania nieuprawnionych zapożyczeń i określa, jaka część badanej pracy składa się z fraz o długości 25 wyrazów lub dłuższej, odnalezionych w bazach referencyjnych. Wskaźnik ten nie powinien przekraczać 5%.
- Współczynnik podobieństwa BAP – oznacza, jaka część badanej pracy składa się wyłącznie z fraz aktów prawnych odnalezionych w Bazie Aktów Prawnych (co najmniej 8 wyrazów).
Co więcej, system może analizować tekst w dowolnym języku i jest odporny na zabiegi edytorskie, takie jak znaki z innego alfabetu, rozstrzelenia, mikrospacje i białe znaki. Inne funkcjonalności systemu obejmują współczynnik cytatów (fraz rozpoczynających i kończących się znakami „”) czy pomijanie bibliografii.

Antyplagiaty nie są bez wad

Oczywiście sam system nie wskaże, czy badany dokument jest plagiatem. Podobnie jak w przypadku JSA dostarcza materiału do dokonania oceny, ale w tym przypadku nie przez promotora, lecz najczęściej przez odpowiednio przeszkolonego redaktora, który dany tekst przekazał do analizy. Nie można też analizować wyłącznie wartości liczbowych, czyli wskaźników – podwyższone ich wartości wcale nie muszą świadczyć o tym, że praca jest plagiatem.

Trzeba też pamiętać, że system nie jest idealny. Porównuje teksty, pomijając grafiki, obrazy czy wykresy. Nie zweryfikuje, czy tłumaczenie nie jest plagiatem, ma ograniczone bazy porównawcze i wciąż musi być udoskonalany z uwagi na nowe pomysły w zakresie różnych zabiegów edytorskich, które oszukałyby program antyplagiatowy.

Oferta dla pracowników

Wydawnictwo podpisało umowę z firmą Plagiat.pl przede wszystkim do zapewnienia możliwości kontroli tekstów na rzecz czasopism naukowych wydawanych w Politechnice Łódzkiej oraz jako wsparcie dla autorów publikujących poza uczelnią, gdy wraz ze zgłoszeniem tekstu do redakcji wymagane jest dostarczenie raportu antyplagiatowego.

■ Jolanta Szczepaniak
Wydawnictwa Uczelniane, Biblioteka PL

Życie Uczelni – Biuletyn Informacyjny Politechniki Łódzkiej. Strona internetowa: zu.p.lodz.pl

Wydawca: Politechnika Łódzka, ISSN 1425-4344, Nr 150 (3/2020) – październik 2020. Numer zamknięto 10 października.

Adres redakcji: 90-924 Łódź, ul. ks. I. Skorupki 6/8, tel. 42 631 20 09, e-mail: ewa.chojnacka@p.lodz.pl

Redaktor dr inż. Ewa Chojnacka, współpraca dr inż. Hanna Morawska.

Redakcja zastrzega sobie prawo do wprowadzania zmian, skracania i adiustacji tekstów. Nakład 800 sztuk.

Okładka: redakcja – foto: Jacek Szabela, archiwum.

Łamanie i druk: Drukarnia WIST spółka z o.o., 95-100 Zgierz, ul. Barona 8B, tel. 42 716 45 63.

e-mail: drukarnia@wist.lodz.pl